

สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือว่ามีคุณค่าควรแก่การปฏิบัติในทุกสถานการณ์ ซึ่งประมวลได้จากการบอกเล่าและการกระทำของบุคคลนั้น และงานวิจัยนี้ค้นพบว่าค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือกใช้ 22 ค่านิยมอันเป็นวิถีปฏิบัติที่ใช้ตามความหมายเฉพาะของกลุ่มอันได้แก่ การพึ่งตนเอง การไม่ชอบเอาเปรียบและไม่ยอมเสียเปรียบ ความหยิ่งและรักศักดิ์ศรี ความกตัญญู ความอายและถ่อมตน การเก็บตัวและไม่เปิดใจ การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพอ่อนโยนและอ่อนน้อม ความรักพวกพ้องและจริงใจ ความไม่ไว้วางใจ ความยุติธรรม การรักษาสัจจะ ความตรงไปตรงมา ความเกรงใจ ความรักถิ่นและผูกพันที่ตื่นความรับผิดชอบและจริงจังในการทำงาน การตรงต่อเวลา การใฝ่ในความรู้ ความประหยัดความขยัน ความช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์

การศึกษาการปลูกฝังค่านิยมในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาทั้งกระบวนการ กล่าวคือ กระบวนการปลูกฝังค่านิยมที่มีมาแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันของบุคคล เพื่อตามมูลเหตุที่มาแห่งค่านิยม และเพื่อชี้ชัดว่าอะไรเป็นปัจจัยที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมดังกล่าว ซึ่งพบว่า

1. ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมบางประการใน 22 ค่านิยมนี้ได้แก่ ครอบครัวชุมชนและวัฒนธรรม (เช่น การครองคู่ครองเรือน สภาพทั่วไปของชุมชนหรือหมู่บ้าน เหล้า ความเชื่อ ข้อห้าม การวิจารณ์หรือนินทา ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ความสัมพันธ์กับไทยลาวและไทยสวย) โรงเรียน (มัธยมศึกษาและประถมศึกษา) กลุ่มเพื่อนนอกวิทยาลัยครู ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีส่วนตอกย้ำและ/หรือบั่นทอนค่านิยมต่าง ๆ ดังนี้ ค่านิยมการพึ่งตนเอง (ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยการครองคู่ การนินทา โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความไม่ชอบเอาเปรียบและไม่ยอมเสียเปรียบ (ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยข้อห้าม สภาพหมู่บ้าน โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความกตัญญู (ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยสภาพหมู่บ้าน ความเชื่อ โรงเรียน เพื่อน และข้อห้าม) ค่านิยมความ

อายุและถ่อมตน (ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยสภาพหมู่บ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ความเชื่อและข้อห้าม) ค่านิยมการเก็บตัวและไม่เปิดใจ(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยสภาพหมู่บ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และเหล่า) ค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับ(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยการครองคู่ โรงเรียนกลุ่มเพื่อน และสภาพหมู่บ้าน) ค่านิยมความสุภาพอ่อนโยนและอ่อนน้อม(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยข้อห้าม ความสัมพันธ์กับไทยลาว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และการครองคู่) ค่านิยมการรักพวกพ้องและจริงจัง(ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยเหล่า โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความไม่ไว้วางใจ(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยข้อห้าม การนิทา ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และความเชื่อ) ค่านิยมความยุติธรรม(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยสภาพหมู่บ้าน โรงเรียน เพื่อน และครอบครัว) ค่านิยมการรักษาสังคม(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยความสัมพันธ์กับไทยลาวและไทยส่วย โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความตรงไปตรงมา(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยสภาพหมู่บ้าน ครอบครัว โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความเกรงใจ (ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยการนิทา สภาพหมู่บ้าน โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความรับผิดชอบและจริงจังในการทำงาน(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยความสัมพันธ์กับไทยลาวและไทยส่วย การครองคู่ การนิทา โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมการตรงต่อเวลา(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยความสัมพันธ์กับไทยลาวและไทยส่วย การนิทา โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมการใฝ่ความรู้(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยข้อห้าม การครองคู่ ความเชื่อ สภาพหมู่บ้าน โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความประหยัด (ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยความสัมพันธ์กับไทยลาวและไทยส่วย สภาพหมู่บ้าน เหล่า โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความช่วยเหลือกัน(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยครอบครัว สภาพหมู่บ้าน โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน) ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์(ถูกตอกย้ำ/บั่นทอนด้วยปัจจัยครอบครัว การนิทา โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน)

2. ปัจจัยภายในวิทยาลัยครูที่มีส่วนตอกย้ำค่านิยมบางประการใน 22 ค่านิยมอันได้แก่ การพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพและอ่อนน้อม ความรักถิ่น ความรับผิดชอบ การใฝ่ความรู้ ความขยัน การช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีส่วนปลูกฝังค่านิยมใหม่ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์ ซึ่งมีรายละเอียดของการตอกย้ำและ/หรือบั่นทอนค่านิยมดังกล่าวดังนี้ ค่านิยมการพึ่งตนเอง(ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ ผู้สอน งานกิจการนักศึกษา หอพัก

การเรียนรู้ในชั้น และกลุ่มเพื่อน) คำนิยมความกตัญญู (ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยผู้สอน งานกิจการ
 นักศึกษา หอพัก แต่ก็ถูกบันทึกด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ สภาพการเรียนรู้การสอนในชั้น
 กลุ่มเพื่อน) คำนิยมการเชื่อฟังและยอมรับ (ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ ผู้สอน งาน
 กิจการนักศึกษา สภาพการเรียนรู้การสอนในชั้น และกลุ่มเพื่อน แต่ก็ถูกบันทึกโดยปัจจัย
 หอพัก และกลุ่มเพื่อน) คำนิยมความสุภาพอ่อนน้อม (ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยงานกิจการนักศึกษา
 กลุ่มเพื่อนชาติพันธุ์เดียวกัน แต่ก็ถูกบันทึกด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ ผู้สอน หอพัก และสภาพ
 การเรียนรู้การสอนในชั้น) คำนิยมความรักถิ่น (ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ หอพัก
 ชั้นเรียน และกลุ่มเพื่อน แต่ก็ถูกบันทึกด้วยปัจจัยงานกิจการนักศึกษา) คำนิยมความรับผิดชอบ
 (ถูกบันทึกด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ ผู้สอน งานกิจการนักศึกษาหอพัก สภาพการเรียนรู้
 สอนในชั้น และกลุ่มเพื่อน) คำนิยมการใฝ่ความรู้ (ถูกบันทึกด้วยปัจจัยอาคารสถานที่
 ผู้สอน งานกิจการนักศึกษา หอพัก สภาพการเรียนรู้การสอนในชั้น และกลุ่มเพื่อน) คำนิยม
 ความซื่อสัตย์ (ถูกตอกย้ำด้วยปัจจัยผู้สอน แต่ก็ถูกบันทึกด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ งานกิจการ
 นักศึกษา หอพัก และสภาพการเรียนรู้การสอนในชั้น) คำนิยมความคิดสร้างสรรค์ (ถูกบันทึก
 ด้วยปัจจัยอาคารสถานที่ ผู้สอน งานกิจการนักศึกษา หอพัก สภาพการเรียนรู้การสอนในชั้น
 และกลุ่มเพื่อนชาติพันธุ์เดียวกัน) ส่วนค่านิยมการมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์
 ซึ่งเป็นค่านิยมที่วิทยาลัยครูสุรินทร์กำหนดแก่นักศึกษา โดยประมวลได้จากการบอกเล่าและ
 การกระทำของอาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทั้งวิทยาลัยซึ่งยึดถือว่าดีมีคุณค่าควรแก่การ
 ปฏิบัติในสถานการณ์ของความเป็นครู

ในการศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์
 ไทยเขมรนั้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร โดยพิจารณาสิ่งที่
 บุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร (นักศึกษาไทยเขมรแท้ 20 คน ผู้ปกครองของนักศึกษา 33 คน
 และบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาประมาณ 60 คน) พบว่านักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือก
 ใช้ค่านิยม 22 ชนิดดังได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4
2. ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนตอกย้ำและ/หรือบันทึกค่านิยมทั้ง 22 ชนิดที่กำหนดไว้
 ในบทที่ 4 โดยแยกศึกษาเป็นปัจจัยภายนอกวิทยาลัยครูสุรินทร์ อันได้แก่ ครอบครัว ชุมชน
 และวัฒนธรรม โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ส่วนปัจจัยภายในวิทยาลัยครูสุรินทร์ อันได้แก่ อาคาร
 สถานที่ ผู้สอน งานกิจการนักศึกษา หอพัก สภาพชั้นเรียน และกลุ่มเพื่อน ซึ่งนำเสนอไว้ใน

บทที่ 5 และ 6 ตามลำดับ

3. ศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู โดยศึกษาดังนี้

3.1 ศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูทั่วไป ซึ่งเสนอรายละเอียดไว้ในบทที่ 2

3.2 จากการศึกษาที่นำเสนอไว้ในบทที่ 6 เกี่ยวกับปัจจัยภายในวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรนั้น พบว่าสภาพการณ์ภายในวิทยาลัยครู (โดยเฉพาะจากการบอกเล่าของคณาจารย์ ผู้บริหาร นักศึกษาครูทั่วไป) มีส่วนตอกย้ำและบั่นทอนค่านิยมที่นักศึกษาครูกลุ่มไทยเขมรมีทั้ง 22 ชนิด และพบว่าสิ่งที่วิทยาลัยครูสุรินทร์ยึดถือว่ามีคุณค่าควรแก่การนำมาปฏิบัติในสถานการณ์ของความเป็นครูนั้น ปรากฏชัดเพียง 10 ชนิด คือการพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพ อ่อนน้อม ความรักถิ่น ความรับผิดชอบและจริงจังในงาน การใฝ่ความรู้ ความขยัน ความช่วยเหลือกัน ความคิดสร้างสรรค์

การอภิปรายผล

การปลูกฝังค่านิยมใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องศึกษาที่มาของค่านิยมที่บุคคลนั้น ๆ เลือกใช้ก่อนแล้วจะทราบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมนั้น ปัจจัยใดควรส่งเสริมหรือตอกย้ำ และปัจจัยใดควรบั่นทอน ทั้งนี้เพราะค่านิยมมีคุณสมบัติเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิดการกระทำในแนวทางของค่านิยมที่บุคคลเลือกใช้ ค่านิยมใดได้รับการตอกย้ำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจะมีความคงทนถาวร นอกจากนี้ค่านิยมยังมีลักษณะของการเปรียบเทียบความสำคัญ เพราะบุคคลจะจัดลำดับความสำคัญของค่านิยมของตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนลำดับความสำคัญได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข กาลเวลา การตอกย้ำ และองค์ประกอบของค่านิยม

ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมที่นักศึกษาครูเลือกใช้ 22 ค่านิยมมีค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูเพียง 10 ค่านิยมเท่านั้น อันแสดงให้เห็นว่าค่านิยมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์หรือค่านิยมดั้งเดิมมีความคงทนถาวร แม้มายูวิทยาลัยครู 4 ปี ก็ยังแปรเปลี่ยนไม่มากนัก หรือในทางกลับกันอาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่วิทยาลัยครูจัดให้แก่นักศึกษายังไม่เหมาะสมพอที่จะทำให้นักศึกษาเลือกใช้ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูก็ได้

ค่านิยมของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ที่แวดล้อมด้วยปัจจัยภายในวิทยาลัยครู และ ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยครู ต้องอาศัยเทคนิคการปลูกฝังค่านิยมด้วยรายละเอียดของเหตุผลดังนี้

ปัจจัยภายนอกและภายในวิทยาลัยครู

ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยมีส่วนทำให้ค่านิยมนักศึกษายืนยงถาวรมากกว่าปัจจัยภายใน วิทยาลัย เพราะ

1. ครอบครัว มีตัวแบบ มีคำสอนที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีกลุ่มเครือญาติที่ สร้างกฎเกณฑ์ของสังคมในครอบครัว ผู้วิจัยเห็นว่าวิทยาลัยครูสุรินทร์ควรจัดหอพักให้อบอุ่น แทนสภาพครอบครัว กล่าวคือมีอาจารย์พ่อกที่เพียงพอ อาจารย์ที่ปรึกษาสนใจนักศึกษาและ ประสานกันกับอาจารย์พ่อก มีรุ่นพี่รุ่นน้องที่ประกอบกิจกรรมกันอย่างพื่ออย่างน้อง มีพี่รหัส (หรือพี่พิเศษ) ที่คอยช่วยเหลือน้อง มีกฎระเบียบหอพักอันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง นักศึกษาหอพักมีบทบาทหน้าที่เสมือนสมาชิกหนึ่งของครอบครัวที่ช่วยกันสร้างครอบครัวด้วยความรัก โดยใช้หอพักแทนครอบครัว มีเรือนเี่ยมสำหรับผู้ปกครอง อาจารย์พ่อกและผู้ปกครองสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกด้านการติดต่อ

2. ชุมชนและวัฒนธรรม อันเป็นปัจจัยภายนอกวิทยาลัยครูนั้น ชุมชนและ วัฒนธรรมประกอบด้วยสภาพหมู่บ้านที่เป็นส่วนประกอบในวิถีชีวิตของคนชนบท บ้านเรือนที่มี หลังคาใกล้ชิดกัน มีความเป็นพี่เป็นน้องกัน ฟังปาอาศัยกัน ในหมู่บ้านให้ความสำคัญของการ เลือkcู่ครอง ซึ่งให้เห็นแบบอย่างการสร้างครอบครัว เป็นต้น การนันทนาการในหมู่บ้านถือเป็น กระบวนการกลุ่มอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนค่านิยมของคน สภาพชนบทที่มีการ เกาะกลุ่มนิทานเพื่อสร้างบรรทัดฐานสำหรับกลุ่มนั้น ขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม หากผู้นำมีคุณธรรม มี เป้าหมายที่ดีก็ทำให้บรรทัดฐานกลุ่มเป็นแนวทางสำหรับค่านิยมที่ดีด้วย ส่วนในด้านความเชื่อ และข้อห้ามเกิดจากการปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้สูง อายุในชนบทมักชี้ให้เห็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงทั้งแง่ลบและบวก อันสามารถ กำหนดครอบครัวพฤติกรรมของบุคคลได้ เป็นต้น วิทยาลัยครูควรสร้างชุมชนและวัฒนธรรมภายใน วิทยาลัยครูชั้น ให้มีความต่อเนื่อง คล้ายคลึงทางโครงสร้างกับชุมชนวัฒนธรรมภายนอก วิทยาลัยครู กล่าวคือควรจัดการด้านอาคารสถานที่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมมีศูนย์เรียนรวม มีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง เพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมให้มาก

ที่สุดเท่าที่โอกาสอำนวย งานกิจการนักศึกษาด้านการแนะแนวที่เข้าถึงนักศึกษา ให้ความสำคัญด้านการหารายได้ระหว่างเรียน การเลือกคู่ครอง การวางตัว และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู ด้านการให้คำปรึกษาควรสอดคล้องกันระหว่างอาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์หอพัก ทำให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่นมีที่ปรึกษาเสมือนผู้ปกครอง และเครือข่ายที่บ้าน อาจารย์ฝ่ายกิจกรรม อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์หอพักปลูกฝังความเชื่อ ข้อห้ามที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติค่านิยมที่เหมาะสมกับการเป็นครู และร่วมมือกันบ่มเพาะพฤติกรรมที่ดีมีสุรา ซึ่งอาจติดตัวมาจากบ้าน ด้วยกฎระเบียบวินัยการปกครองหอพัก และนักศึกษาเดินเรียน คลายค่านิยมเดิมที่ไม่ถูกต้องด้วยการให้นักศึกษามุ่งงานทำไม่ว่าง มีปฏิสัมพันธ์กับคณาจารย์และกลุ่มเพื่อนที่รักความก้าวหน้า เป็นต้น

3. กลุ่มเพื่อน ซึ่งพบว่าเพื่อนในโรงเรียนมัธยมศึกษามักเป็นเพื่อนชาติพันธุ์เดียวกัน วัยเดียวกัน และเพื่อนละแวกบ้านต่างวัยกัน เป็นทั้งเครือข่ายและคนต่างถิ่น ฯลฯ เพื่อนในวิทยาลัยครูเป็นเพื่อนต่างวัฒนธรรม ที่วิทยาลัยครูสุรินทร์ควรตระหนักในการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีความสัมพันธ์กลมเกลียวกันในหอพัก มีผู้นำสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ในหอพัก มอบหมายงานให้สำนักในบทบาทหน้าที่การเป็นสมาชิกหนึ่งในชั้นเรียนที่จะต้องเห็นแก่ส่วนรวม มีกิจกรรมปะทะสังสรรค์กับเพื่อนนอกชั้นเรียน นอกสถาบัน และเพื่อนต่างชาติ เพื่อให้เพิ่มโอกาสในการเลือกค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อไป ในเรื่องนี้อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์หอพัก อาจารย์แนะแนว อาจารย์ฝ่ายกิจกรรม นายกสิโมสรนักศึกษา ประธานนักศึกษาประจำคณะวิชา ฯลฯ ควรมีโครงการร่วมกัน ในการเสริมสร้างกิจกรรมที่ใช้กระบวนการกลุ่มต่อกัยาค่านิยมที่เหมาะสมกับการเป็นครู โดยเพิ่มความถี่ของกิจกรรมส่วนกิจกรรมใดบ้างเกิดผลดีก็จัดซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

4. สถาบันการศึกษา ซึ่งพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาและมัศึกษามีบรรยากาศการแข่งขัน เน้นการถ่ายทอดความรู้ เน้นการอ่าน มีการสอนเสริม การจัดชั้นเรียนที่ใกล้ชิดกัน อาคารเรียนติดต่อกัน ทำให้เกิดความสนิทสนมกัน ตารางเรียนเต็มที่ไม่ค่อยว่าง นักเรียนกับครูอาจารย์สัมพันธ์กันอย่างสนิทสนม ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยครูสุรินทร์จะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การมอบหมายงาน และติดตามงานที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือกัน ให้มีการแข่งขันกันทำความดีและความสามารถ มีการสอนแบบเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อยเป็นกรณีพิเศษ จัดชั้นเรียนให้

เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างเพื่อนในเอกเดียวกัน ในคณะเดียวกัน ผิฝนการอ่านและ
ศึกษาด้วยตนเอง ลดการบรรยายตามเอกสารและออกข้อสอบโดยยึดเอกสารเล่มเดียว
ควรมีศูนย์เรียนรวม มีห้องสมุดที่สงบมากพร้อมด้วยเอกสาร และสื่อที่ให้ความรู้ มีห้องที่เป็น
ศูนย์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่มีแนวคิดทางเดียวกัน มีวัฒนธรรมคล้ายกัน มีความสามารถ
ทัดเทียมกัน มาพบปะสังสรรค์กันให้เกิดงานที่สร้างความภาคภูมิใจแก่ภาควิชา คณะวิชา
เป็นต้น

เทคนิคการปลูกฝังค่านิยม

เทคนิคการปลูกฝังค่านิยมที่วิทยาลัยครูควรตระหนักคือการสร้างปฏิสัมพันธ์อย่าง
สม่ำเสมอและต่อเนื่องระหว่างนักศึกษากับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือปัจจัย
ครอบครัวมีตัวแบบคือพ่อแม่ มีคำสอนสั่งอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีกระบวนการกลุ่มที่มา
จากเครือข่ายและคนในละแวกบ้าน ปัจจัยชุมชนมีตัวแบบ มีคำสอนที่ได้จากกลุ่มหรือผู้ใหญ่ที่
เคารพนับถือ ตระหนักที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมเพราะมีกระบวนการกลุ่มโดย
ธรรมชาติ มีการปฏิบัติในชีวิตจริงที่ทราบผลการปฏิบัติโดยกลุ่มนิเทศและกลุ่มยกย่อง ปัจจัย
กลุ่มเพื่อนมีเพื่อนที่เป็นตัวแบบ มีคำเตือนที่เป็นคำสอน มีการลงโทษและให้รางวัลจากกลุ่ม
เพื่อน ในหมู่บ้าน (ซึ่งเป็นทั้งเครือข่ายและคนละแวกบ้าน) สุดทำปัจจัยโรงเรียนมีครูอาจารย์
และนักเรียนดีเด่นเป็นตัวอย่าง มีคำขวัญคำสอนที่ผ่านทั้งสายตาและโสตประสาท มีอาจารย์
ฝ่ายปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้น อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ผู้สอนที่รับมอบหมายการ
ปฏิบัติในแนวเดียวกัน มีการตั้งกฎระเบียบที่สร้างบรรทัดฐานทางสังคมในโรงเรียนที่คน
ส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม โดยหลักการของ McKinley and Dworkin (1989) สำหรับการ
การจัดสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูให้คล้ายคลึงทางโครงสร้างกับสภาพแวดล้อมเดิมของ
นักศึกษานั้น มีเทคนิคที่วิทยาลัยครูควรนำมาใช้แก้อ่อนด้อยของการเตรียมครูแก่นักศึกษา
ครูชาติพันธุ์ไทยเขมร โดยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม (Shang, 1989) ดังนี้

1. การสร้างและยกย่องตัวแบบที่ดีสำหรับค่านิยมนั้น ๆ และค่านิยมข้างเคียง
เช่น ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่านิยมเป้าหมายที่จะปลูกฝัง วิทยาลัยครูควรยกย่อง
นักศึกษา อาจารย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือมีค่านิยมใกล้เคียง เช่น มีความซื่อสัตย์ ความกล้า

การใฝ่ความรู้ ความแหวกแนว เป็นต้น โดยให้รางวัลหรือเกียรติบัตรเพื่อเป็นตัวแบบ

2. การให้คำสอนทุกรูปแบบที่เกี่ยวกับค่านิยมนั้น ๆ เช่น การเรียนการสอนในชั้นเรียน และบรรยากาศการให้คำปรึกษาควรเน้นและพรีสอนวิธีการให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งมีคำขวัญที่ส่งเสริมการปฏิบัติแนวนั้นเขียนไว้ในที่ที่เหมาะสมเพื่อเตือนสติ

3. การทำให้เกิดการปฏิบัติที่จริงจัง มีการดูแลอย่างใกล้ชิด สำหรับวิถีปฏิบัติของค่านิยมนั้น ๆ เช่น ในการมอบหมายงานก็ควรกำหนดกรอบ กำหนดเกณฑ์สนับสนุนผลงานที่บ่งบอกความคิดสร้างสรรค์ หาดตัวอย่างงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลมาให้ดูให้ศึกษา ให้ความสำคัญต่อผลงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์โดยประกาศเป็นผลการเรียน เป็นต้น

4. การใช้กระบวนการกลุ่มสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาในกลุ่มที่เป็นตัวแบบที่ดี รวมถึงการใช้กฎระเบียบอย่างมีเหตุผลเพื่อให้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับค่านิยมนั้น

โดยสรุปแล้ว การจัดประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยครู ควรทำให้เกิดความต่อเนื่องและมีโครงสร้างที่ใกล้เคียงกับอดีต ส่วนข้อปลีกย่อยในรายละเอียดของหน่วยต่าง ๆ ที่จัดให้จำเป็นต้องยึดแบบสากล โดยพัฒนาทักษะที่จำเป็นที่เหมาะสมกับการเป็นครู (Chickering, 1974) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและปรากฏการณ์ใช้ค่านิยมที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมกับการเป็นครู โดยใช้เทคนิคหลัก 4 ประการที่กล่าวมานั้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมโดยผ่านปัจจัยต่าง ๆ ภายในวิทยาลัยครู อันได้แก่ การปรับปรุงอาคารสถานที่ อาจารย์ผู้สอน ปรับบรรยากาศในชั้นเรียน หอพักงานกิจการนักศึกษา ฯลฯ เพื่อการเตรียมครูที่บรรจุเป้าหมาย ให้ได้บัณฑิตครูที่มีความรู้ความเข้าใจ เข้าถึงสังคมวัฒนธรรมของมนุษยชาติต่อไป (Trent, 1990)

ข้อสังเกตจากการศึกษาค่านิยม

การศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวกับการเป็นครูครั้งนี้ แม้ว่าผู้วิจัยพยายามลงสรุปข้อค้นพบต่าง ๆ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ (ซึ่งได้จากบุคคลหลายฝ่ายอันได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ผู้ปกครอง ครู ญาติที่นักศึกษาเอ่ยถึง และชาวบ้านทั่วไป) แต่ผู้วิจัยก็พบว่าเรื่องของค่านิยมไม่อาจยุติได้ มีข้อสังเกตมากมายซึ่งเป็นข้อปลีกย่อยแต่ก็มีความสำคัญสำหรับการนำผลไปใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่านิยมทุกตัวมีระดับการปลุกฝัง เช่น ระดับครอบครัว บางครอบครัวมีการสั่งสอนลูกไม่ให้ตีแม่เหล้า แม้สังคมรอบบ้านนิยมตีแม่เหล้าก็ตาม แต่ลูกครอบครัวดังกล่าวก็ไม่ยอมตีแม่เหล้า แสดงว่าการปลุกฝังค่านิยมระดับครอบครัวเข้มข้นกว่าระดับชุมชน ซึ่งครอบครัวนั้นมีสัดส่วนของการใช้ค่านิยมนี้ในอัตราที่สูงกว่า มีความพร้อมใจกันรักษาค่านิยมมากกว่า รวมทั้งมีการยกย่องและให้เกียรติผู้ปฏิบัติตามค่านิยมชัดเจนกว่าคนส่วนใหญ่ในชุมชน เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาค่านิยมที่สมบูรณ์จำเป็นต้องหาข้อปลุกฝังในส่วนประกอบของค่านิยมด้วย

2. ค่านิยมที่มองข้ามชาติพันธุ์ กล่าวคือคนทั่วไปมักปฏิบัติค่านิยมที่เคยได้ยินได้ฟังมา โดยไม่คำนึงถึงมูลเหตุที่มาของค่านิยม โดยเฉพาะเรื่องของชาติพันธุ์ เช่น การกล่าวถึงค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู มักจะลืมให้ความหมายของ "ครู" ในบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ จริงอยู่ "ครู" แต่ละแห่งจะต้องมีคุณลักษณะร่วมที่เหมือนกัน แต่ก็มีคุณลักษณะปลีกย่อยตามบริบทของแต่ละสังคม เช่น คุณลักษณะของครูชาติพันธุ์ไทยเขมรจะต่างจากครูทั่วไป ดังปรากฏจากผลการวิจัยว่า ค่านิยมความยุติธรรมและค่านิยมการรักษาสิ่งจะเป็นค่านิยมใน 22 ค่านิยมที่นักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือก แต่ปรากฏว่าทั้งนักศึกษาผู้ปกครอง และชาวบ้านเห็นว่าค่านิยมทั้งสองประการไม่จำเป็นที่ครูไทยเขมรควรยึดถืออย่างเคร่งครัด ตามเหตุผลเฉพาะของกลุ่มชนนั้น ๆ เป็นต้น

3. ค่านิยมที่แท้จริงมีอาจสรุปได้จากคำบอกเล่าของบุคคลเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะบุคคลแต่ละคนไม่อาจประเมินค่านิยมของตนได้ถูกต้อง แต่ละบุคคลจะมีค่านิยมถาวรและชั่วคราวอยู่ในตัว ซึ่งผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการศึกษาค่านิยมที่แท้จริงนั้น คำบอกเล่าอย่างเดียวไม่พอ ควรผนวกด้วยการสังเกตพฤติกรรมที่ต้องอาศัยเวลาและการเก็บรวบรวมข้อมูลซ้ำ ๆ

4. ค่านิยมที่ควรจะเป็น มักจะมีปัญหาต่อการยอมรับ เช่น ค่านิยมที่ครูควรยึดถือมักจะมีการปลุกฝังตามเกณฑ์ของแต่ละสังคม ดังจะพบว่าค่านิยมที่ครูควรยึดถือตามเกณฑ์ของกรมการศาสนาบ้าง กรมการฝึกหัดครูบ้าง หรือบุคคลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยบ้าง เพราะเราไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน และเป็นเกณฑ์เดียวกันสำหรับการใช้ในสากล แต่ละบุคคลแต่ละกลุ่มกำหนดค่านิยมความเป็นครูตามบริบทของตน

5. ชื่อค่านิยมเดียวกันแต่ตีความหมายต่างกัน เช่น ค่านิยมการใฝ่ความรู้ตามทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ถือว่าคนที่มีความรู้ ต้องมีคุณลักษณะชอบตั้งคำถาม ชอบ

สร้าง โจทย์ ข้อตั้ง เป้าหมาย สนใจกระบวนการ สนใจวิธีการมากกว่าคำตอบ ต้องรู้แหล่ง ความรู้มากกว่าเนื้อหาสำเร็จรูป เป็นต้น (สลิปเพนท์ เกตุทัต, 2530) แต่ค่านิยมการใฝ่ ความรู้ที่นำมาใช้ในวิชาชีพครู มักจะ ใช้ในความหมายย่อและคลาดเคลื่อนจากเดิม เช่น ในวิทยาลัยครู ใช้ในความหมายเพียงการใฝ่หาความรู้จากการอ่านเท่านั้น

6. อันดับและจำนวนค่านิยมที่เลือกยังไม่ยุติ เพราะการรับค่านิยมขึ้นอยู่กับ เงื่อนไขเวลา ความถี่ของการใช้ค่านิยม สภาพะที่ ได้รับยกย่อง ให้เกียรติผู้ปฏิบัติตามค่านิยม ดังตัวอย่างเช่น ค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 7 และเป็นค่านิยมที่ นักศึกษาเลือกใช้และยังเป็นค่านิยมที่บุคคลในวงการครู ชาวบ้าน และผู้รู้กำหนดให้เป็น ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูหรือที่ครูควรยึดถือ ทั้งนี้เพราะสังคมภายในครอบครัว ใน โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังคมหมู่บ้าน และสังคมในวิทยาลัยครูต่างก็ยกย่อง ให้เกียรติผู้ปฏิบัติตามค่านิยมนี้ อีกทั้งนักศึกษาได้เข้าอยู่ในบรรยากาศของการเชื่อฟังและ ยอมรับผู้อื่นด้วยระยะเวลายาวนาน พร้อมทั้งได้รับการตอกย้ำด้วยปริมาณความถี่ที่มากพอ และเป็น ไปอย่างสม่ำเสมอ

7. การปลูกฝังค่านิยมความเป็นครูที่ไม่ได้ผล เพราะใช้วิธีการปลูกฝังที่ฝืน ธรรมชาติ กล่าวคือ สถาบันการศึกษาและบุคคลผู้เกี่ยวข้องมักชอบระบุสูตรให้โดยไม่คำนึง ถึงภูมิหลังของผู้ถูกปลูกฝัง เช่น ค่านิยมการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ปลูกฝังมักยึดถือ ค่านิยมนี้ในความหมายทางศาสนาและพยายามเปรียบเทียบครูให้ทำตัวเหมือนพระสงฆ์ ซึ่ง ฝืนธรรมชาติเพราะครูดำเนินชีวิตต่างจากพระสงฆ์ จึงไม่อาจปฏิบัติตามค่านิยมนี้ให้สมบูรณ์ ได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค่านิยมทำนองเดียวกันนี้กับคนหรือนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อื่น เพื่อเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม และหาค่านิยมร่วมบางประการของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย บางแห่งที่เป็นพหุวัฒนธรรม หรือของคนในชุมชนขนาดใหญ่ได้
2. สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปสอนและตรวจสอบกับนักศึกษาครูชาติพันธุ์ ไทยเขมรรุ่นใหม่ ให้นักศึกษาครูวิเคราะห์ตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมเดิมของตน ให้ เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับครูในการเรียนการสอนวิชาปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู

หรือวิชาความเป็นครู โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงทดลอง และสามารถนำไปสร้างเป็นคู่มือ
วิทยาการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมต่อไป

3. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะค่านิยมวิถีปฏิบัติ น่าจะมีการศึกษาค่านิยม
จุดหมายปลายทาง ค่านิยมทางการเมือง ค่านิยมทางวิชาการ และอื่น ๆ ของกลุ่มนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนค่านิยมของนักศึกษาสำหรับงาน
ด้านกิจการนักศึกษา การจัดการหอพัก และการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่อไป

4. น่าจะมีการนำระเบียบวิธีวิจัยนี้ไปใช้ศึกษาแบบการใช้ชีวิต(life style)
แบบการเรียนรู้(learning style) แบบการสอน(teaching style) ฯลฯ สำหรับ
สาขาวิชาการอุดมศึกษา ส่วนรายละเอียดบางประการของผลการวิจัยครั้งนี้ อาจนำไป
เป็นทฤษฎีเบื้องต้นสำหรับศึกษาหามูลเหตุ ที่มาและผลกระทบของสิ่งเหล่านั้นได้สำหรับ
สาขาวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยาต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย